

1 De bevindingen in vogelvlucht

In dit rapport van bevindingen doet de Pensioencommissie van de SER verslag van het debat over pensioenbewustzijn dat zij in het najaar van 2007 heeft georganiseerd op verzoek van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

In verschillende onderzoeken maar ook in de panelbijeenkomsten die de Pensioencommissie heeft gehouden, wordt bevestigd dat het pensioenbewustzijn van de Nederlander laag is.

De Nederlandse systematiek waarbij werknemers via de arbeidsovereenkomst verplicht deelnemen aan de pensioenregeling van de bedrijfstak of het bedrijf, is zeer waardevol omdat mensen vooral op de korte termijn gericht zijn en nauwelijks pensioenbewust zijn. De verplichte deelname betekent echter niet dat er geen reden is om over pensioen na te denken. De afgelopen jaren is de inhoud van veel pensioenregelingen gewijzigd en veel regelingen kennen keuzemogelijkheden voor de deelnemers. Daarnaast hebben bijvoorbeeld ook baanverandering en echtscheiding invloed op het pensioen. Het is dus wel degelijk van belang om te weten wat de gevolgen hiervan zijn voor het toekomstige pensioen.

Het vergroten van het pensioenbewustzijn kan niet met een paar eenvoudige maatregelen gerealiseerd worden. Mensen hebben moeite met het verzamelen en verwerken van (financiële) informatie, en hun keuze- en beslisproces wordt bovendien mede beïnvloed door vele niet-rationele factoren en andersoortige overwegingen.

Informatie en de wijze waarop deze informatie verstrekt wordt, kunnen wel een belangrijke bijdrage leveren aan het vergroten van het pensioenbewustzijn. Maar het moet dan wel gaan om informatie die gemakkelijk te begrijpen is, die toegespitst is op groepen en die aansluit bij belangrijke gebeurtenissen in het persoonlijke leven.

Het pensioenregister, dat in 2011 operationeel moet zijn, kan een grote stimulans zijn om het pensioenbewustzijn te vergroten. In het register kunnen burgers zien welke pensioenaanspraken zij hebben in de eerste en tweede pijler. Het zal daarmee ook inzicht geven in een eventueel pensioentekort. Het is dan wel van belang dat de in het pensioenregister opgenomen informatie correct, actueel en zo volledig mogelijk is.

Het is eveneens van groot belang dat er een aanbod is van onafhankelijke pensioeninformatie. Pensioen kijker.nl vervult op dit moment al een dergelijke rol. Deze kan versterkt worden door enerzijds de informatieverstrekking (nog) meer toe te snijden op verschillende groepen en anderzijds door het ook mogelijk te maken vragen te stellen, per e-mail maar ook per telefoon.